

Udførelse, som en Minister lader vederfares en Lov, der er fremkommen ved privat Initiativ fra et af Rigsdagens Medlemmer. Jeg har flere Gange gjort gjældende, hvilken farrig Fremgangsmaade der bruges fra Kirke- og Undervisningsministeriets Side med Hensyn til at sætte Rigsdagen i Kundskab om Bestyrelsen af de mange vigtige Oplysningsanstalter, der ligge under dets Omraade, og jeg vil fremhæve det endnu en Gang, idet jeg mener, at vi her ere inde paa et af de sørgeligste Punkter af hele dette Ministeriums Bestyrelse. Der gives ingen Oplysning, der er ingen Klarhed, intet Overblik med Hensyn dertil. — Jeg tillader mig endnu en Gang at gjentage denne min Besværgelse over, at et Led i Loven, som skulde bidrage til at vedligeholde Publikums Deltagelse for det kongelige Theater, ikke er fuldført paa anden Maade, end sket er fra Ministerens Side.

N. Jensen (Marhus Amts 3die Valgkreds): Efter min Opfattelse vil jeg være nødt til at følge Mindretallet med Hensyn til Forslaget under Nr. 33, og jeg ønsker med nogle faa Ord at begrunde, hvorfor jeg ser mig indtaget dertil. Jeg kan fuldstændig slutte mig til, hvad der af flere ærede Talere og særlig af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. N. Hansen) er sagt om Theatrets Betydning som Kunstanstalt. Jeg tror, at Theatret ikke blot har en belærende og løftende Betydning for dem, der ere saa heldige ret ofte at kunne komme der til Stede, men at det naturligvis ogsaa har Betydning for Opøvelsen og Udviklingen af de Talenter, hvis Arbejder vi der se. Jeg tror ligeledes, at Folket i sin hele Almindelighed har godt af, at der i alt Fald er een rigtig god Anstalt, som er mere uafhængig af den almindelige Konfurrence i Landet, og jeg tror, at denne Anstalt indvirker paa Smagen i Almindelighed og derved gjør Gavn ogsaa med Hensyn til de andre Anstalter, saaledes at mindre gode Skuespil, hvorved man mere har til Hensigt at skaffe Penge ind, vilde, naar der ikke var en saadan Anstalt, træde i Stedet for de mere forædelende og virkelig gode. Der er dog visse Betingelser, som maa være til Stede, for at en Kunstanstalt skal kunne opfylde et saadant Hverv i en noget væsentlig Udstrækning, thi det er altid kun et forholdsvis lille Antal af Landets Befolkning, som personlig kan komme til Stede, og naar en stor Del Tilværende en ganske enkelt Gang indfinder sig i Løbet af en kort Tid, vore Indbringerne for at benytte Theatret, og Nytten derved formindskes som Følge deraf. Der er imidlertid et stort Spørgsmaal, som ofte har været fremsat, og som til Dels ogsaa idag har været omtalt, i alt Fald af en enkelt Tale; det er Spørgsmaalet om, hvorvidt en saadan Anstalt overhovedet behøver at være en Statsanstalt eller at modtage Tilskud fra Staten. Paa en Tid, da Folkets Udvikling og aandelige Tilstand er saa-

ledes, at ikke blot de Ularde, men selv de Lærde paaftaa, at det Rigtigste, vi kunne gjøre, med Hensyn til vore lærde Skoler, er at gjøre dem til private, og at det Bedste, vi kunne gjøre ved vort Universitet, er at gjøre det til en privat Anstalt (Modsigelse) — maaste jeg kom til at udtale mig forkert om det sidste Punkt, men det er da i alt Fald ikke saa meget forkert — paa samme Tid, som Folket vil være i Stand til selv at bære den høiere Oplysning, mener jeg for fuldt Udvor, at det ogsaa vil kunne bære den høiere Kunstanstalt. I det Dieblis, det ikke er i Stand til det One, vil det efter min Formening heller ikke være i Stand til det Andet. Da vi nu skulle indrette et nyt Theater, vilde det vistnok være hensigtsmæssigt, om man sørgede for, at det i nogle Henseender fik en heldigere Indretning end det nuværende, og her tænker jeg navnlig paa, hvad den høitærede Kirkeminister lod falde Uttringer om, nemlig at man bør indrette flere og billigere Pladser, saaledes at den mindre bemidlede Del af Befolkningen kunde faae en lettere Afgang til Theatret. — At jeg kan slutte mig til dem, der have talt om den Udskil, som finder Sted ved Billesalget, følger af sig selv. Jeg tror, at denne Udskil kunde modvirkes derved, at der fandtes betydelig flere Udsalgssteder for Billetter, og at disse i det Hele taget paa en lettere Maade kunde erholdes, naar man kom til Theatret for at se Skuespillene. — Hovedgrunden, hvorfor jeg begjærede Dødet, er imidlertid den, at jeg vilde udtale, hvorfor jeg vil stemme for Forslaget under Nr. 33. Det forekommer mig, at man meget let af andre Tilfælde kan se, at saadanne store opsparede Fonds, som de, hvorom her er Tale, kunne komme til at øve et Tryk paa den lovgivende Forsamling for at faae den til at gaa i den Retning, hvori den ellers ikke vilde gaa. Den Betænkning, der her er forelagt, giver os adskillige Vink, som i den Henseende kunne tages til Indtægt; den viser os adskillige Indretninger, hvortil Rigsdagen har bevilget et Beløb, hvilket dog synes at skulle betydelig overskrides; Rigsdagen har bestemt udtalt sig for, at det ikke maa overskrides, men dog synes Alt at tyde paa, at man, efterhaanden som man skrider frem med Arbejdets Udførelse, laver det saa godt og udmærket, som man tror at burde, uden Hensyn til selve Bevillingsbeløbet. Dette synes at maatte ende med, at man en skjøn Dag vil komme til at staa med det halvt fuldendte Arbejde, der, saavidt det er skredet frem, vil være udmærket lavet, og da man ikke kan blive staaende ved et halvt fuldendt Arbejde, vil man blive nødsaget til at gaa videre. Det forekommer mig, at man med den Fond, hvorom her er Tale, vil have et Middel til at øve et Tryk paa den bevillende Myndighed ved forekommende Leilighed, og det er min Hovedgrund, hvorfor jeg stemmer for Mindretallets Forslag. Dersom jeg troede, at dette i mindste Maade